

A sepia-toned photograph of a paper mill. In the foreground, a large roll of paper is being unspooled, creating a series of concentric, curved lines that sweep across the frame. In the background, industrial machinery, including rollers and structural beams, is visible, slightly out of focus. The overall atmosphere is industrial and historical.

JOSEF BENDA

**PROMĚNY STRUKTURY VLASTNICTVÍ
PERIODICKÉHO TISKU
V ČESKÉ REPUBLICE V LETECH
1989-2024**

KAROLINUM

Proměny struktury vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989–2024

Josef Benda

Recenzovali:

doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

doc. Mgr. Ing. Irena Žantovská, Ph.D.

PhDr. Milan Šmíd

Vydala Univerzita Karlova

Nakladatelství Karolinum

Praha 2026

Grafická úprava Jan Šerých

Sazba DTP Nakladatelství Karolinum

Vydání druhé, v Nakladatelství Karolinum první

© Univerzita Karlova, 2026

© Josef Benda, 2026

ISBN 978-80-246-6393-7

ISBN 978-80-246-6407-1 (pdf)

Univerzita Karlova
Nakladatelství Karolinum

www.karolinum.cz
ebooks@karolinum.cz

Poděkování	9
I. Úvod do problematiky	11
I.1 Důvody zvolení tématu – osobní motivace	11
I.2 Předmět zájmu badatelské práce	14
I.3 Metodika	14
I.4 Formulace a zdůvodnění hypotézy	16
I.5 Zhodnocení relevantní sekundární literatury a pramenů k danému tématu	18
II. Legislativní rámec periodického tisku v České republice	27
II.1 Právní předpisy a jejich struktura, právní řád	27
II.1.A Vnitrostátní předpisy ČR	27
II.1.B Vyhlašené mezinárodní dohody	28
II.1.C Evropské právo	29
II.2 Pozice mediální legislativy v rámci českého právního řádu: vývoj tiskového práva v letech 1989–2024	31
II.2.A Obecné a speciální právní normy regulující tištěná média s výjimkou tiskového zákona	31
II.2.B Tiskový zákon	39
II.3 Platná právní úprava českých tištěných médií	53
II.3.A Ústava a ústavní zákony, vyhlášené mezinárodní smlouvy	53
II.3.B Předpisy obecné	56
II.3.C Tiskový zákon	58
II.3.D Ostatní speciální právní normy regulující tištěná média	62
II.3.E Evropské právo	63
III. Vlastnictví periodického tisku v České republice	65
III.A Srovnání struktury vlastnictví periodického tisku v ČR s dalšími státy tzv. středovýchodní Evropy a vybranými zeměmi západní Evropy	67
III.B Vliv ekonomiky na mediální subjekty	76
III.C Základní vývojové tendence vlastnictví periodického tisku v ČR a státech tzv. středovýchodní Evropy	84

III.D	Deskripce vzniku tržního prostředí	93
III.1	Český celostátní denní tisk v letech 1989–2024	95
III.1.A	Stav vlastnictví celostátního denního tisku v roce 1989	96
III.1.B	Český celostátní denní tisk v letech 1989–1992	96
III.1.B.1	Tzv. „spontánní privatizace“ let 1990–1992	96
III.1.B.2	Vývoj nezprivatizovaných deníků	112
III.1.B.3	Nové tituly založené českými vydavateli	114
III.1.B.4	Nové tituly založené zahraničními vydavateli	117
III.1.C	Český celostátní denní tisk v letech 1993–2000	118
III.1.C.1	Přesun vlastnictví do majetku zahraničních společností	118
III.1.C.2	Deníky většinově ovládané českými subjekty	125
III.1.D	Český celostátní denní tisk v letech 2001–2006	128
III.1.E	Český celostátní denní tisk v letech 2007–2024	134
III.2.A	Struktura vlastnictví českého celostátního denního tisku v roce 2006	143
III.2.B	Struktura vlastnictví českého celostátního denního tisku v roce 2024	151
III.3	Český regionální denní tisk v letech 1989–2024	156
III.3.A	Stav vlastnictví českého regionálního denního tisku v roce 1989	157
III.3.B	Český regionální denní tisk v letech 1989–1992	158
III.3.C	Český regionální denní tisk v letech 1993–2000	162
III.3.D	Český regionální denní tisk v letech 2001–2006	166
III.3.E	Český regionální denní tisk v letech 2007–2024	173
III.4.A	Struktura vlastnictví českého regionálního denního tisku v roce 2006	178
III.4.B	Struktura vlastnictví českého regionálního denního tisku v roce 2024	189
III.5.A	Struktura vlastnictví českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou v roce 2006	192
III.5.B	Vývoj vlastnictví českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou v letech 2007–2024 a struktura vlastnictví českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou v roce 2024	205
III.6.A	České nedělníky v letech 1989–2024	218
III.6.B	Struktura vlastnictví českých nedělníků v roce 2024	219
III.7	České časopisecké tituly v letech 1989–2024	220
III.7.A	Vývoj českých časopiseckých titulů letech 1989–2024	220
III.7.B	České časopisecké tituly v letech 1989–1992	222
III.7.C	České časopisecké tituly v letech 1993–2000	225
III.7.D	České časopisecké tituly v letech 2001–2006	228
III.7.E	České časopisecké tituly v letech 2007–2024	231
III.8.A	Struktura vlastnictví českých časopiseckých titulů v roce 2006	237
III.8.B	Struktura vlastnictví českých časopiseckých titulů v roce 2024	271

IV. Závěr	291
IV.1 Zhodnocení poznatků a argumentů, formulace a odůvodnění stanoviska k hypotéze	291
IV.2 Možné přístupy k problematice transparence vlastnictví a pluralismu periodického tisku	297
V. English summary	300
VI. Česká média 1989–2024 v datech	306
VII. Seznam použitých zkratk	346
VIII. Prameny	349
IX. Literatura	366
X. Přílohy	381
I. Tzv. legislativní pyramida	381
II. Změny v názvech českých společností působících v oblasti médií	382
III. Přehled českého celostátního denního tisku v letech 1989–2024	384
IV. Výdaje na reklamu do českých médií v letech 1990–2006 (v milionech Kčs/Kč)	388
V.A Český celostátní denní tisk z hlediska vlastnictví, čtenosti a prodaného nákladu (stav k 31. 12. 2006)	390
V.B Český celostátní denní tisk z hlediska vlastnictví, čtenosti a prodaného nákladu (stav k 31. 12. 2024)	391
VI.A Regionální denní tisk vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. (stav k 31. 12. 2006)	392
VI.B Regionální denní tisk vydavatelství VLTAVA LABE MEDIA a.s. (stav k 31. 12. 2024)	393
VII.A Vydavatelská skupina BORGIS a.s. (stav k 31. 12. 2006)	394
VII.B Vydavatelská skupina BORGIS a.s. (stav k 31. 12. 2024)	394
VIII.A Vydavatelská skupina FUTURA a.s. (stav k 31. 12. 2006)	395
VIII.B Vydavatelská skupina FUTURA a.s. (stav k 31. 12. 2024)	395
IX.A Vydavatelská skupina Ringier AG (stav k 31. 12. 2006)	396
IX.B Vydavatelská skupina CZECH MEDIA INVEST a.s. (stav k 31. 12. 2024)	397
X.A Vydavatelská skupina Rheinisch-Bergische Verlagsgesellschaft mbH (stav k 31. 12. 2006)	398
X.B Vydavatelská skupina MAFRA, a.s. (stav k 31. 12. 2024)	399
XI.A Vydavatelská skupina Verlagsgruppe Passau GmbH (stav k 31. 12. 2006)	400
XI.B Vydavatelská skupina VLTAVA LABE MEDIA a.s. (stav k 31. 12. 2024)	401

XII.A	Vydavatelská skupina ECONOMIA a.s. (stav k 31. 12. 2006)	402
XII.B	Vydavatelská skupina Economia, a.s. (stav k 31. 12. 2024)	403
XIII.A	Přehled českého regionálního denního tisku (stav k 31. 12. 2006)	404
XIII.B	Přehled českého regionálního denního tisku (stav k 31. 12. 2024)	408
XIV.A	Český regionální tisk s delší než denní periodicitou (stav k 31. 12. 2006)	410
XIV.B	Český regionální tisk s delší než denní periodicitou (stav k 31. 12. 2024)	414
XV.A	Český regionální tisk s delší než denní periodicitou – regionální suplementy deníků vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. (stav k 31. 12. 2006)	420
XV.B	Český regionální tisk s delší než denní periodicitou – regionální suplementy deníků vydavatelství VLTAVA LABE MEDIA a.s. (stav k 31. 12. 2024)	421
XVI.A	Vlastnická struktura českého časopiseckého trhu (dominantní vydavatelé, stav k 31. 12. 2006)	424
XVI.B	Vlastnická struktura českého časopiseckého trhu (dominantní vydavatelé, stav k 31. 12. 2024)	440
XVII.A	Vlastnická struktura českých vydavatelství inzertních titulů (dominantní vydavatelé, stav k 31. 12. 2006)	451
XVII.B	Vlastnická struktura českých vydavatelství inzertních titulů (dominantní vydavatelé, stav k 31. 12. 2024)	453
XVIII.	Vývoj vlastnické struktury distributora Mediaprint & Kapa Pressegrosso, spol. s r.o.	454
XIX.	Vývoj vlastnické struktury distributora První novinová společnost a.s.	458
XX.A	Inzertní síť (stav k 31. 12. 2006)	463
XX.B	Inzertní síť (stav k 31. 12. 2024)	464
XXI.A	Celostátní suplementy (stav k 31. 12. 2006)	465
XXI.B	Celostátní suplementy (stav k 31. 12. 2024)	465
XXII.A	Dosah jednotlivých vydavatelství (pokrytí populace 12–79 let, stav k 31. 12. 2006)	466
XXII.B	Dosah jednotlivých vydavatelství (pokrytí populace 12–79 let, stav k 31. 12. 2024)	467

XI. Jmenný rejstřík	469
----------------------------	------------

PODĚKOVÁNÍ

Tuto publikaci věnuji **Hance, Honzíkovi a Pětovi**.

Děkuji **doc. PhDr. Michalu Šobrovi, CSc.**, za poskytnuté odborné konzultace.

V Praze dne 21. dubna 2025

autor

I. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

I.1 DŮVODY ZVOLENÍ TÉMATU – OSOBNÍ MOTIVACE

Za objekt zájmu této odborné práce jsem si vybral téma komplexní analytické studie proměn struktury vlastnictví¹ periodického tisku v České republice (ČR, Česko) v období 1989–2024. Učinil jsem tak z několika důvodů, které bych rád v následujícím textu více přiblížil.

Předně, problematice vlastnictví periodického tisku se dlouhodobě, vedle dalšího, věnuji desítky let a podobně koncipované téma, zahrnující kromě ČR též další země tzv. středovýchodní Evropy² a vybrané státy západní Evropy, bylo i předmětem mé disertační práce, obhájené na FSV UK v červnu 2006. Dále, pokud se týká vývoje struktury vlastnictví periodického tisku v ČR v letech 1989–2024, po vydání mé knihy *Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989–2006* v listopadu 2007 v Nakladatelství Karolinum, shrnující výsledky mé práce na daném tématu do konce roku 2006, nevznikla jakákoli další komplexní studie, která by se zabývala vlastnictvím českého periodického tisku po roce 1989. Marná léta doufání, že se výzkumu v dané oblasti ujme někdo další a převezme ode mě pomyslný „štafetový kolík“, mne dovedla přesvědčení, že pokud chci, aby mapování proměn struktury vlastnictví českého periodického tisku pokračovalo i po roce 2006, budu jej muset připravit sám. V této souvislosti je třeba poděkovat nejstarší a největší nadaci v České republice, „Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových“, založené již v lednu 1904 českým mecenášem Josefem Hlávkou, že mi poskytla potřebnou podporu a zajistila taktéž tisk výsledků mé práce na daném tématu, na který

-
- 1 Strukturu vlastnictví je míněn stav vlastnictví společností vydávajících periodický tisk, tj. podrobný přehled toho, kdo co vlastní, včetně titulů vydávaných těmito vydavateli, přičemž tato fakta jsou přehledně shrnuta v rozsáhlých přílohách, které pro zvýšení vypovídací hodnoty obsahují i údaje o prodaném nákladu jednotlivých titulů.
 - 2 Přesné vymezení pojmu středovýchodní Evropy není zcela jednoznačné, proto je v textu této práce označována jako tzv. středovýchodní Evropa. V tomto smyslu srov. např. Adamski, L.: Středovýchodní Evropa: pojem, který změnil evropský kontinent, též na <https://www.forum24.cz/stredovychodni-evropa-pojem-ktery-zmenil-evropsky-kontinent> [26. 6. 2024], Kučera, R.: Středovýchodní, střední, centrální. Střední Evropa v německojazyčné historiografii 1950–2010. In: Slovo a smysl, též na <http://slovoasmysl.ff.cuni.cz/node/450> [27. 6. 2024] a Wihoda, M. – Reiting, L.: Proměna středovýchodní Evropy raného a vrcholného středověku. Brno, Matice Moravská, 2010.

navazuje i toto vydání v Nakladatelství Karolinum. Pokud jde o vlastnictví českého periodického tisku, pak je třeba připomenout, že ve specializovaných časopisech³ vyšlo mimo velkého množství publicistických statí pouze několik nepříliš podrobných studií, zabývajících se často pouze aktuálním stavem vlastnictví českého periodického tisku v době jejich vzniku a dlouhou dobu i stesky nad velkým procentem zahraničních vlastníků jeho vydavatelů,⁴ na což bylo ojediněle reagováno i opačně ve smyslu, že situace ještě není tak špatná.⁵

Z výše uvedeného a ze zhodnocení dosavadní literatury (viz podkapitola *I.5 Zhodnocení relevantní sekundární literatury a pramenů k danému tématu*) vyplývá, že problematika vlastnictví českého periodického tisku a jeho vývoje v letech 1989–2024 je ve své značné části (období let 2007–2024) zpracovávána vůbec poprvé, přičemž relevantní prameny jsou mimořádně obtížně dostupné. Specializovaná odborná literatura, ze které by se dalo vycházet, až na výjimky popsané níže téměř neexistuje. Stejně tak je při této příležitosti nutné připomenout, že výsledky mého komplexního výzkumu, pokud jde o vlastnictví periodického tisku v letech 1989–2006, jsou samozřejmě po nezbytné aktualizaci plynoucí zejména z faktu uplynulých dvaceti let, odpovídajícím způsobem promítnuty rovněž do textace této publikace.

Téma této práce leží na hranici tří hlavních oborů – mediálních studií, práva a ekonomie, s jistými přesahy do politologie, sociologie a některých dalších vědních disciplín. Důkladná analýza struktury vlastnictví periodického tisku je něčím, co může být z teoretického hlediska velmi zajímavé a přínosné.

Rozebíranou problematiku jsem pro větší přehlednost rozdělil do dvou základních oddílů:

- **legislativního rámce periodického tisku v ČR**, posuzujícího obecné právní otázky týkající se českého prostředí, zabývajícího se historií českého tiskového zákona a souvisejících právních norem, jakož i rozбором platných právních předpisů regulujících tištěná média a jejich vlastnictví;

3 Články v časopisech Marketing & Media, Strategie, okrajově též Literární noviny.

4 Srov. např. Císařová, L.: Konec českého tisku bez otazníku. In: Revue pro Média 6/2002; Šmíd, M.: Zahraniční vlastníci a česká média, In: Louč, 27. 9. 2005, www.louc.cz/06/1540927.html [17. 10. 2023]; Válová, I.: Chtějí mě zastrašit, protože hovořím o monopolizaci českého tisku. In: Britské listy, 5. 6. 2003, www.blisty.cz/2003/6/5/art14258.html [12. 11. 2023]; Šíp, E.: Mít jen tak české noviny. In: Britské listy, 21. 6. 2002, www.blisty.cz/2002/6/24/art10863.html [12. 11. 2023]; Hauschild, A. – Lorscheid, H.: Freiheit des Wortes bedroht. In: Heise, 24. 11. 2003, www.heise.de/tp/r4/artikel/16/16117/1.html [22. 11. 2004].

5 Srov. Ullmann, J.: Mašinérie, která vás pohltí. In: Britské listy, 9. 10. 2001, www.blisty.cz/art/8897.html [2. 3. 2023], a v identickém duchu příspěvek Ullmann, J.: Konec českého tisku? v diskusním fóru na www.ceskyregion.cz/diskuse.asp?s=2 [2. 1. 2007]; shodou okolností jím vydávaný titul NOVÉ Posázaví v prosinci 2003 zanikl (poslední číslo vyšlo 23. 12. 2003), srov. www.svetlans.cz/user_data/zpravodajstvi/obrazky/File/zpravodaj/2003/svetla_prosinec03.pdf [2. 3. 2006], srov. též www.zruc.cz/_data/noviny/zn/2004/01.pdf [2. 3. 2006].

- **vlastnictví periodického tisku v ČR**, jež je zdaleka nejrozsáhlejší a v míře, v jaké to dostupné prameny a literatura umožňují, podrobně rozebírá vývoj celostátního denního tisku, regionálního denního tisku a časopisů v letech 1989–2024 a současný stav⁶ vlastnictví periodického tisku⁷ v ČR.

Závěrečné shrnutí hodnotí poznatky získané výzkumem v předchozích oddílech a shrnuje současný stav vlastnictví periodického tisku v ČR s přihlédnutím ke státům tzv. středovýchodní Evropy a velkým státům západní Evropy, jakož i důvody, které k tomuto dnešnímu stavu vedly a možné přístupy k problematice transparency vlastnictví a pluralismu periodického tisku.

Na konci práce jsou připojeny rozsáhlé přílohy, z nichž je třeba zdůraznit zejména podrobné tabulky, resp. grafy vlastnických vztahů uvnitř nejdůležitějších vydavatelství periodického tisku v ČR, dále podrobnou chronologii vývoje vlastnictví českých médií a zejména pak periodického tisku v letech 1989–2024, detailní přehledy struktury vlastnictví celostátních a regionálních deníků, jakož i hlavních časopiseckých vydavatelství a jimi vydávaných titulů v ČR, stejně jako i velmi podrobný přehled českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou.⁸ Srovnání početných příloh shrnujících strukturu vlastnictví periodického tisku na konci roku 2006 a konci roku 2024 názorně ukazuje, jak zásadním způsobem se vlastnictví českého periodického tisku v rozmezí necelých dvaceti let proměnilo.

Tím, že vlastnictví periodického tisku není (a zřejmě ani nikdy nebude) problematikou uzavřeného obsahu a mnohé změny v jeho struktuře jsou nahlíženy s malým časovým odstupem, je značně obtížné na komplexní a uzavřené zpracování. Je pochopitelné, že se toto vlastnictví periodického tisku v ČR bude i po ukončení prací na této práci dále vyvíjet. Proto bylo nutné stanovit si určité datum – 31. prosinec 2024 –, do kterého budou změny ve vlastnictví periodického tisku podchyceny s tím, že změny nastalé do 21. dubna 2025 práce v maximální možné míře zohlední.

Tuto práci jsem psal, s přestávkami, od listopadu 2003 do dubna 2025; změny ve vlastnictví periodického tisku, k nimž došlo po 22. dubnu 2025, již nemohly být z časových důvodů do textu práce zahrnuty.

6 Termínem současný stav, jak je opakovaně v této práci používán, je míněn stav na počátku roku 2024.

7 Český periodický tisk je rozdělen na celostátní denní tisk, regionální denní tisk, regionální tisk s delší než denní periodicitou, nedělníky a časopisy.

8 Srov. přílohy XIV.A Český regionální tisk s delší než denní periodicitou (stav k 31. 12. 2006), XIV.B Český regionální tisk s delší než denní periodicitou (stav k 31. 12. 2024), XV.A Český regionální tisk s delší než denní periodicitou – regionální suplementy vydavatelství VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. (stav k 31. 12. 2006) a XV.B Český regionální tisk s delší než denní periodicitou – regionální suplementy vydavatelství VLTAVA LABE MEDIA a.s. (stav k 31. 12. 2024); regionální zpravodajský tisk – podložen bíle; regionální bezplatný tisk – podložen žlutě; regionální placený inzertní tisk – podložen zeleně.

I.2 PŘEDMĚT ZÁJMU BADATELSKÉ PRÁCE

Klíčovým zájmem této badatelské práce je detailní zmapování struktury vlastnictví periodického tisku v ČR v roce 2024, včetně pokud možno co nejkomplexnějšího přehledu vývoje vlastnictví periodického tisku ve zkoumaném období let 1989–2024. Tato práce chce dále podrobně zaznamenat vývoj a stav české mediální legislativy a právního řádu obecně, včetně zohlednění relevantních norem evropského práva a též judikatury. Další, spíše dílčí a méně významné otázky jsou rozebrány v příslušných kapitolách.

I.3 METODIKA

Základním metodickým přístupem použitým při vypracování této práce bylo provedení ekonomické analýzy vlastnictví periodického tisku, tedy rozkrytí a zmapování majetkové struktury hlavních a co největší části ostatních vydavatelství periodik v ČR. Touto ekonomickou analýzou byl sledován jednak stav vlastnictví českého periodického tisku v roce 1989 a vývoj struktury vlastnictví v letech 1989–2024, jednak stav této struktury vlastnictví periodického tisku na konci roku 2006 a konci roku 2024.

Z možných přístupů, které se na počátku práce na tomto tématu nabízely, byl zvolen přístup dokladování vývoje (v letech 1989–2024) a stavu vlastnictví (na konci roku 2006 a konci roku 2024) periodického tisku samostatně, v oddělených kapitolách. Jelikož hlavním cílem této práce bylo provést rozsáhlou analýzu vývoje struktury vlastnictví periodického tisku v ČR, je oddíl věnovaný vlastnictví periodického tisku v ČR⁹ zdaleka nejrozsáhlejší, přičemž nejprve ve čtyřech podkapitolách¹⁰ pojednává obecně o periodickém tisku a jeho vývoji ve sledovaném období let 1989–2024, včetně zasazení do mezinárodního a ekonomického kontextu, a následně velmi detailně sleduje samostatně (i) český celostátní denní tisk, (ii) český regionální denní tisk, (iii) český regionální tisk s delší než denní periodicitou, (iv) české nedělníky a (v) české časopisy.

Vývoj struktury vlastnictví celostátního denního tisku, regionálního denního tisku a časopisů v letech 1989–2024 byl sledován vždy v pěti podkapitolách věnovaných stavu vlastnictví v roce 1989, vývoji struktury vlastnictví v letech 1990–1992, 1993–2000, 2001–2006 a 2007–2024.¹¹ Obširný

⁹ III. Vlastnictví periodického tisku v České republice.

¹⁰ III.A Srovnání struktury vlastnictví periodického tisku v ČR s dalšími státy tzv. středovýchodní Evropy a vybranými zeměmi západní Evropy, III.B Vliv ekonomiky na mediální subjekty, III.C Základní vývojové tendence vlastnictví periodického tisku v ČR, III.D Deskripce vzniku tržního prostředí.

¹¹ III.1 Český celostátní denní tisk v letech 1989–2024, III.3 Český regionální denní tisk v letech 1989–2024, III.7 České časopisecké tituly v letech 1989–2024.

analytický přehled struktury vlastnictví českého periodického tisku ve výše uvedeném členění na (i) český celostátní denní tisk, (ii) český regionální denní tisk, (iii) český regionální tisk s delší než denní periodicitou, (iv) české nedělníky a (v) české časopisy sledoval stav (a) na konci roku 2006, kdy vlastnictví vydavatelství českého periodického tisku zahraničními subjekty dosahovalo svého vrcholu,¹² a (b) na konci roku 2024, kdy byla vydavatelství českého periodického tisku – s jedinou významnější výjimkou v oblasti časopisů – opětovně ovládána českými subjekty.¹³

Dále byl při vypracovávání této práce uplatněn metodický přístup právního výkladu a právního rozboru, a to v části věnované právním normám regulujícím tištěná média.¹⁴ Oddílu věnovanému vlastnictví českého periodického tisku tak byl předřazen samostatný oddíl věnovaný vývoji a současnému stavu legislativního zakotvení tištěných médií v ČR,¹⁵ rozdělený do tří kapitol.¹⁶

Práce dále vychází z teoretického náhledu na důvody současného stavu vlastnictví periodického tisku a jeho vývojové tendence (vertikální, horizontální a diagonální koncentrace, transnacionalizace, technologická a obsahová konvergence) v ČR, které se pokouší dokladovat na zjištěních z prováděného výzkumu.

Možným dalším přístupem ke zpracovávané problematice, který byl na počátku sepisování této práce zvažován, bylo provedení analýzy vývoje a současného stavu vlastnictví periodického tisku v České republice, kdy by byly vývoj a současný stav vlastnictví periodického tisku v ČR přímo v jednom oddílu srovnávány s vývojem a stavem vlastnictví periodik v ostatních státech tzv. středovýchodní Evropy a západní Evropy. Od tohoto přístupu bylo ustoupeno pro jeho menší přehlednost, ačkoliv by pro problematiku dokladování souvztažností vývoje a současného stavu vlastnictví periodického tisku v ČR mohl být vhodnější.

Rovněž bylo zvažováno odlišné strukturování oddílu věnovaného vlastnictví periodického tisku v České republice, a to tak, že by bylo nejprve zařazeno pět kapitol věnovaných vývoji celostátního denního tisku, regionálního

12 III.2.A Struktura vlastnictví českého celostátního denního tisku v roce 2006, III.4.A Struktura vlastnictví českého regionálního denního tisku v roce 2006, III.5.A Struktura vlastnictví českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou v roce 2006, III.6.A České nedělníky v letech 1989–2024, III.8.A Struktura vlastnictví českých časopiseckých titulů v roce 2006.

13 III.2.B Struktura vlastnictví českého celostátního denního tisku v roce 2024, III.4.B Struktura vlastnictví českého regionálního denního tisku v roce 2024, III.5.B Vývoj vlastnictví českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou v letech 2007–2024 a struktura vlastnictví českého regionálního tisku s delší než denní periodicitou v roce 2024 a III.6.B Struktura vlastnictví českých nedělníků v roce 2024, III.8.B Struktura vlastnictví českých časopiseckých titulů v roce 2024.

14 V oddílu II. Legislativní rámec periodického tisku v České republice.

15 Oddíl II. Legislativní rámec periodického tisku v České republice.

16 II.1 Právní předpisy a jejich struktura, právní řád, II.2 Pozice mediální legislativy v rámci právního řádu: vývoj tiskového práva v letech 1989–2024, II.3 Platná právní úprava českých tištěných médií.

denního tisku, regionálního tisku s delší než denní periodicitou, nedělníků a časopisů v letech 1989–2024 a teprve poté pět kapitol pojednávajících o jejich vlastnictví v členění na konec roku 2006 a konec roku 2024. Vzhledem k tomu, že by toto uspořádání bylo méně přehledné než při přímé návaznosti jednotlivých „historických“ kapitol na kapitoly obsahující informace o stavu vlastnictví v závěru roku 2006 a na sklonku roku 2024, byla zvolena struktura, kdy kapitola o vývoji relevantního segmentu českého periodického tisku přímo navazuje na kapitolu o stavu jeho vlastnictví na sklonku roku 2006 a konci roku 2024.

Při zpracování této práce bylo přihlédnuto též ke způsobu, jakým obdobnou problematiku zpracovává česká a zahraniční odborná literatura (viz níže v kapitole I.5 *Zhodnocení relevantní sekundární literatury a pramenů k danému tématu*) a české i zahraniční odborné časopisy věnující se oblasti periodického tisku (Marketing & Media, Strategie, ze zahraničních Media Perspektiven, Global Media Journal).

K rozebrání obtížných problémů jsem, kromě detailního studia pramenů a literatury, využil konzultací s odborníky na danou problematiku.

I.4 FORMULACE A ZDŮVODNĚNÍ HYPOTÉZY

Hypotéza, kterou jsem si stanovil pro potvrzení či vyvrácení, byla následující: ***Zatímco v západní polovině Evropy vznikly po roce 1945 pluralitní demokracie postavené na zásadách volného trhu, ve východní polovině byly nastoleny totalitární režimy orientované, resp. závislé na Sovětském svazu. Zatímco se v západní polovině Evropy po mnoho desetiletí rozvíjelo soukromé podnikání, ve východní nebylo něco takového možné. Díky tomu se značně prohloubily rozdíly mezi těmito státy. Když se pak státy východní Evropy po roce 1989 snažily o návrat k tržnímu hospodářství, měly proti nim státy západní Evropy velkou kompetitivní výhodu. Státy západní Evropy měly vyspělé technologie, volné kapitálové zdroje, zkušenosti a také nasycené trhy. Ve východní Evropě byla situace odlišná a vydavatelství ze západní Evropy této příležitosti využila a získala kontrolu nad těmito trhy.***

Struktura vlastnictví periodického tisku v ČR i v ostatních zemích tzv. středovýchodní Evropy je složitým konglomerátem, který se od politických změn v roce 1989 překotně vyvíjel a celkově – v souvislosti se zásadními změnami v politické a ekonomické struktuře ČR i celé tzv. středovýchodní a východní Evropy obecně – se za prvních 15 let po roce 1989 zásadním způsobem přeměnil, přičemž dominantní pozici získala zahraniční vydavatelství. Oproti tomu v západní Evropě byla tato struktura v roce 1989 již stabilizována a k jejím stejně zásadním změnám jako v zemích tzv. středo-

východní Evropy zde ve sledovaném období nedošlo; výjimkou je periodický tisk v oblasti bývalé NDR. Díky tomu zůstal periodický tisk v zemích západní Evropy pod kontrolou domácích subjektů.

Doba po roce 2006 přinesla pro český periodický tisk nový a v mnohém nečekaný vývoj. Drtivá většina zahraničních korporací se z ČR postupně stáhla a kontrolu nad naprostou většinou vydavatelství českého periodického tisku získali tuzemští vlastníci, ponejvíce z řad velkopodnikatelů. Souběžně s tímto procesem probíhala i koncentrace vlastnictví vydavatelství českého periodického tisku, digitalizace a zpoplatňování online mediálního obsahu.

Hypotéza tvrdí, že díky počáteční velké liberalizaci¹⁷ právního prostředí států tzv. středovýchodní Evropy, jejich otevření se zahraničním subjektům a rovněž díky některým dalším specifickým vlastnostem (včetně přístupu klíčových představitelů těchto států ke stanovení regulačních mechanismů) došlo k velkým přesunům vlastnictví periodického tisku do majetku zahraničních společností. Hypotéza předpokládá, že toto tzv. odnárodnění¹⁸ periodického tisku ve všech zemích tzv. středovýchodní Evropy bylo mnohem zásadnější než ve velkých zemích západní Evropy (Spolková republika Německo /SRN/, Francouzská republika /Francie/). Hypotéza tvrdí, že právní prostředí států tzv. středovýchodní Evropy a České republiky zvláště patřilo po roce 1989, pokud se regulace vlastnictví periodického tisku týče, k nejliberálnějšímu v Evropě. Hypotéza netvrdí, že tyto struktury vlastnictví periodického tisku jsou v jednotlivých státech tzv. středovýchodní Evropy shodné i v detailech; jejich jemné odlišnosti jsou věci naprosto přirozenou a pochopitelnou.

Oproti tomu struktura vlastnictví periodického tisku ve státech západní Evropy (s výjimkou případu Německé demokratické republiky /NDR/) obdobně rozsáhlými změnami neprošla.

Tento zásadní rozdíl mezi zeměmi západní a tzv. středovýchodní Evropy je dle hypotézy třeba spatřovat v odlišném vývoji západní a východní Evropy po roce 1945, kde leží *skutečný klíč* k pochopení vývoje stavu vlastnictví periodického tisku v ČR i ostatních zemích tzv. středovýchodní Evropy po roce 1989.

Díky vývoji ve sledovaném období let 1989–2024 tak došlo k zásadním změnám ve struktuře vlastnictví periodického tisku v ČR i ostatních ze-

17 Uvolňování, zmírňování omezení, zejména ve sféře legislativy. Liberalizace je rozebírána dále zejména v podkapitolách III.A Srovnání struktury vlastnictví periodického tisku v ČR s dalšími státy tzv. středovýchodní Evropy a vybranými zeměmi západní Evropy, III.B Vliv ekonomiky na mediální subjekty a III.C Základní vývojové tendence vlastnictví periodického tisku ve zkoumaných oblastech.

18 Význam slovního spojení odnárodnění periodického tisku je vztažen k vlastnictví periodického tisku, nikoli k jeho obsahu.

mích tzv. středovýchodní Evropy, které od prakticky monopolního státního vlastnictví přes řadu let trvající dominantní pozici vydavatelství ovládaných zahraničními společnostmi, jež pocházely zejména ze zemí západní Evropy a Skandinávie, vyústily v jejich postupný odchod a s tím související přechod vlastnictví vydavatelství českého periodického tisku do majetku domácích vlastníků, ponejvíce velkopodnikatelů – vlastníků koncernů, kteří do svých podnikatelských aktivit zařadili oblast médií, tedy nejen periodického tisku, ale i rozhlasu, televize a online obsahu.

I.5 ZHODNOCENÍ RELEVANTNÍ SEKUNDÁRNÍ LITERATURY A PRAMENŮ K DANÉMU TÉMATU

Odborné literatury, která by se zabývala vlastnictvím periodického tisku v ČR v letech 1989–2024, byl bohužel dlouhou dobu značný nedostatek (viz výše) a ani v současnosti není příliš početná. Doposud nebyla, vyjma mé vlastní práce Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989–2006,¹⁹ od jejíhož vydání však již uplynulo téměř dvacet let, a zahrnuje tak tedy pouze období let 1989–2006, zpracována komplexní studie, která by se věnovala vývoji vlastnictví českého periodického tisku po roce 1989 a dále jej zasadila do širšího kontextu srovnatelných postkomunistických států tzv. středovýchodní Evropy a vybraných západoevropských zemí. Situace ve srovnávaných středoevropských zemích je dle autorova zjištění obdobná, přičemž relevantní informace o těchto zemích jsou poměrně obtížně dostupné.²⁰ Díky dlouhodobému odbornému výzkumu vlastnictví médií v zemích západní Evropy existuje relativně větší množství literatury, která se zabývá periodickým tiskem v západní Evropě (viz níže). Při této příležitosti je třeba připomenout i skutečnost, že závěry práce Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989–2006 neztratily nic na obsahové správnosti a bylo z nich odpovídajícím způsobem vycházeno i při přípravě této publikace.

Historik Bořivoj Čelovský zpracoval knihu Konec českého tisku,²¹ která je (zejména v oblasti regionálního tisku) dobrým zdrojem detailních informací o tom, jak postupovali zahraniční vlastníci v redakcích titulů, které vlastnili, ale v mnoha ohledech ji nelze používat jako zdroj pro předpojatost. „Spon-tánní privatizace“ deníku Mladá fronta byla zpracována v odborné práci na

19 Benda, J.: Vlastnictví periodického tisku v České republice v letech 1989–2006. Praha, Karolinum 2007.

20 Např. relevantní maďarské zdroje téměř neexistují v jiném jazyce než maďarštině.

21 Čelovský, B.: Konec českého tisku. Šenov u Ostravy, Tilia 2002.

Fakultě humanitních studií UK.²² Téma bezprostředně související, „spontánní privatizace“ regionálního deníku Pravda vycházejícího v Plzni, byla zpracována v diplomové práci na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni.²³ Vývoj deníku Rudé právo v letech 1965–1995 byl předmětem diplomové práce na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze.²⁴ Proměna distribuce tisku v ČR v letech 2002–2004 byla zmapována v odborné práci na katedře žurnalistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.²⁵ Dle vědomí autora byla v roce 2006 obhájena doktorská práce s obdobným, avšak poněkud odlišným tématem (vlastnictví tištěných i elektronických médií v ČR bez historického aspektu) i na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně;²⁶ rozsáhlejší závěry z ní však publikovány nebyly – pouze několik článků,²⁷ které navíc obsahovaly některé chyby a nepřesnosti.²⁸ Fenomén bezplatných deníků byl zpracován v diplomové práci na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze.²⁹ Na této fakultě dále byly obhájeny diplomové práce, které se tu více, tu méně dotýkaly rovněž vlastnictví periodického tisku, konkrétně: koncentraci vlastnictví koncernu MAFRA v České republice v letech 2000–2007,³⁰ krizím, fúzím, změnám vlastníků a konsolidacím – ekonomickému vývoji vybraných mediálních skupin v letech 2009–2013,³¹ změnám vlastnických struktur českých médií na počátku 21. století – návratu do rukou domácích vlastníků,³² komparativní studii mediálního obsahu deníku MF Dnes v období před vlastnictvím Andrejem Babišem a po předání do svěřeneckých fondů³³ a vztahu vlastnictví a zpra-

22 Bakalářská práce Marty Vildové na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, srov. www.blisty.cz/2005/6/16/art23779.html [28. 8. 2023], <https://legacy.blisty.cz/art/23779.html> [4. 5. 2024].

23 Diplomová práce Jana Jungera na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni. Písemné sdělení PhDr. Milana Šmída ze dne 18. 5. 2005.

24 Diplomová práce Saskie Hallengy na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze.

25 Postupová práce Petra Vidomuse na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, srov. <http://blisty.cz/2005/7/11/art23998.html> [10. 11. 2023].

26 Doktorská práce Václava Štětky na Fakultě sociálních studií Masarykovy Univerzity v Brně.

27 Štětka, V. – Kouřil, V.: Ta naše média – česká? In: Literární noviny, 2005, č. 38, též na www.literarky.cz/?p=clanek&id=682 [23. 3. 2006], Štětka, V. – Kouřil, V.: Prosazují zahraniční vlastníci v českých médiích zahraniční zájmy? In: Literární noviny, 2005, č. 38, též na <http://www.literarky.cz/?p=clanek&id=683> [23. 3. 2006].

28 Např. českým regionálním deníkem není a ani nikdy nebyl Nový Život, neboť byl regionálním týdeníkem, nebyl vlastněn společností Moravské novinové nakladatelství, a.s., neboť ta v době publikace článku byla již několik let v likvidaci, ale společností VLTAVA-LABE-PRESS, a.s., Verlagsgruppe Passau GmbH se nejmenovala Passauer Neue Presse, vydavatelství Mladá fronta a.s. nebylo vlastněno českým subjektem, ale americkou společností Riverside Europe Publishing LLC, atd.

29 Bakalářská diplomová práce Soni Kacerovské na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze.

30 Bakalářská diplomová práce Martiny Moudré.

31 Diplomová práce Jana Beránka.

32 Bakalářská diplomová práce Magdalény Vojtové.

33 Bakalářská diplomová práce Pavla Višňovského.

vodajských obsahů – kvantitativní obsahové analýze bilancí let 2019 a 2020 v českých médiích.³⁴

Na téma vlastnictví médií a jeho dopadu na nezávislost médií a pluralitu v patnácti zemích východní Evropy byla v červnu roku 2004 zorganizována Mirovní Inštitutem³⁵ ve slovinském Bledu mezinárodní konference *Concentration of Media Ownership and Its Impact on Media Freedom and Pluralism*. Závěry této konference vyšly tiskem,³⁶ přičemž každé ze sledovaných patnácti zemí byla věnována samostatná studie, zabývající se jak médii tištěnými, tak elektronickými. Kniha tak obsahuje i kapitoly věnované ČR,³⁷ Slovensku,³⁸ Maďarsku,³⁹ Polsku⁴⁰ a Slovinsku.⁴¹ Jejich hlavní přínos spočívá v podchycení legislativního prostředí médií ve státech tzv. středovýchodní Evropy, avšak nikoli v podrobném zmapování periodického tisku: z periodik bylo sledováno pouze několik hlavních titulů celostátního a regionálního denního tisku a nejdůležitější zpravodajské týdeníky. Obecně je zdůrazňována dominance zahraničních mediálních skupin ve státech tzv. středovýchodní Evropy. Tematicky podobná studie týkající se výhradně českého prostředí, a to v oblasti jak médií tištěných, tak médií elektronických, byla publikována i v SRN na Hans Bredow Institutu v Hamburku;⁴² představuje do jisté míry doplněný derivát kapitoly věnované České republice z Ljubljanské konference.

Byly rovněž vypracovány dvě přehledové studie, které byly vydány European Federation of Journalists (EFJ). První z nich se dotýká vlastnictví médií v jednotlivých zemích Evropské unie před jejím rozšířením v roce 2004,⁴³ druhá pak vlastnictví médií v postkomunistických zemích východní Evropy, z nichž většina se stala členy Evropské unie v roce

34 Diplomová práce Kateřiny Bláhové.

35 Mirovní Inštitut, Inštitut za sodobne družbene i politične študije, Metelkova 6, 1000 Ljubljana, Slovinská republika. Zdroj: www.mirovni-institut.si/slo_html/novosti.htm [25. 10. 2005].

36 Hrvatin, S. B. – Petković, B. (ed.): *Media Ownership and its Impact on Media Independence and Pluralism*. Ljubljana, SEENPM and Peace Institute 2004.

37 Šmíd, M.: Czech Republic. In: Hrvatin, S. B. – Petković, B. (ed.): *Media Ownership and its Impact on Media Independence and Pluralism*. Ljubljana, SEENPM and Peace Institute 2004.

38 Šipoš, G.: Slovakia. In: Hrvatin, S. B. – Petković, B. (ed.): *Media Ownership and its Impact on Media Independence and Pluralism*. Ljubljana, SEENPM and Peace Institute 2004.

39 Gálik, M.: Hungary. In: Hrvatin, S. B. – Petković, B. (ed.): *Media Ownership and its Impact on Media Independence and Pluralism*. Ljubljana, SEENPM and Peace Institute 2004.

40 Klimkiewicz, B.: Poland. In: Hrvatin, S. B. – Petković, B. (ed.): *Media Ownership and its Impact on Media Independence and Pluralism*. Ljubljana, SEENPM and Peace Institute 2004.

41 Hrvatin, S. B. – Kučič, L. J.: Slovenia. In: Hrvatin, S. B. – Petković, B. (ed.): *Media Ownership and its Impact on Media Independence and Pluralism*. Ljubljana, SEENPM and Peace Institute 2004.

42 Kroupa, V. – Šmíd, M.: *Media System of the Czech Republic*. Hamburg, Hans-Bredow-Institut für Medienforschung an der Universität Hamburg 2005. Studie má 18 stran.

43 Williams, G.: *European Media Ownership: Threats on the Landscape*. Brussels, EFJ 2002.

2004.⁴⁴ Tyto studie jsou svou podstatou zaměřeny na problematiku koncentrace vlastnictví médií, kterou zdůrazňují, zejména pak v druhém jmenovaném titulu, a upozorňují na možné problémy plynoucí ze zahraničního vlastnictví médií. I z toho důvodu se obě publikace věnují pouze nejvýznamnějším společnostem působícím v oblasti médií v jednotlivých zemích. Do značné míry jen popisují portfolia těchto mediálních skupin, zmiňují však majetkovou strukturu těchto společností působících v oblasti médií. U vydavatelství periodického tisku postihují i vydávané tituly, i když v množství případů neúplně, s chybami a nepřesnostmi. Vzhledem k několika rokům, které uplynuly od jejich vydání, také již mnohé údaje zastaraly.

V podobném duchu byly vypracovány přehledové studie, jež byly v průběhu několika let vydány maastrichtským European Journalism Centre⁴⁵ (EJC). Tyto studie, zpracované pro většinu evropských států, tedy i ČR⁴⁶ – se opětovně věnují jak médiím tištěným, tak médiím elektronickým. Jejich rozsah nepřesahuje ve většině případů několik stran. Právní předpisy dotýkající se médií jsou v nich zhodnoceny pouze okrajově a u periodického tisku tyto studie zmiňují pouze nejvýznamnější tituly, ne však jejich vydavatele, resp. majetkovou strukturu těchto vydavatelů.

Rozsáhlou výzkumnou činnost provádí FORMATT-Institut v Dortmundu⁴⁷ a Hans-Bredow Institut v Düsseldorfu, který má též zahraniční korespondenty (srov. výše). Ve Francii je významným výzkumným střediskem École Supérieure de Journalisme v Lille,⁴⁸ která se věnuje zejména francouzským tištěným médiím.

Problematiku ekonomické transformace v ČR přehledně a detailním způsobem zpracovává rozsáhlá a kvalifikovaná studie.⁴⁹ Transformaci v zemích východní Evropy a její dopad na média postihuje další odborná práce,⁵⁰ která však neobsahuje větší množství informací použitelných v této práci.

44 Collin, A.: *Eastern Empires*. Brussels, EFJ 2003.

45 European Journalism Centre, Sonnevile-lunet 10, 6221KT Maastricht, Nizozemské království. Zdroj: www.ejc.nl/aboutejc.html [24. 4. 2006].

46 EJC: *European media Landscape – The Czech Republic media landscape*. Srov. též na www.ejc.nl/jr/emland/czech.html [1. 12. 2005].

47 Např. Röper, H.: „Die Medienbeteiligungen der SPD. Zur Bedeutung der SPD-Beteiligungen im Zeitungsmarkt“ – FORMATT-Institut, Dortmund, srov. www.ddvg.de/sys_files/1039447050.82/IHorstRoeper.pdf [6. 12. 2005].

48 Srov. www.esj-lille.fr [9. 1. 2006].

49 Machonin, P.: *Česká společnost a sociologické poznání (problémy společenské transformace a modernizace od poloviny šedesátých let 20. století do současnosti)*. Praha, ISV 2005.

50 Thomass, B. – Tzankoff, M. (ed.): *Medien und Transformation in Osteuropa*. Wiesbaden, West-deutscher Verlag 2001.

Bylo vydáno rovněž množství teoretických publikací o mediální ekonomii⁵¹ a koncentraci vlastnictví.⁵²

Od roku 2014 zveřejňoval server MediaGuru vždy jednou za několik let přehledy vlastnictví největších mediálních domů v ČR a jimi vydávaných titulů, jakož i provozovaných rozhlasových a televizních stanic a internetových portálů.⁵³

České právní předpisy týkající se tištěných médií byly zpracovány v několika významnějších odborných pracích, z nichž dvě⁵⁴ se týkaly tiskového zákona, jedna mediálního práva⁵⁵, jedna,⁵⁶ byť je ve svém názvu označena jako „mediální právo“, se spíše věnuje problematice médií elektronických, a jedna pak představuje komentované mediální zákony.⁵⁷ Všechny tyto studie díky vývoji právních předpisů již svým obsahem tu ve větší, tu v menší míře zastaraly.

Žádný právní předpis platný na území České republiky neukládá vydavatelským českého periodického tisku zveřejňovat svou akcionářskou (resp. vlastnickou) strukturu.⁵⁸ Ani v ostatních středoevropských zemích tomu však není výrazně jinak. Jedinou z postkomunistických zemí tzv. středovýchodní Evropy, kde mají vydavatelé ze zákona nařízeno poskytovat svou majetkovou strukturu státnímu orgánu a kde zároveň existuje veřejně dostupná centralizovaná státní databáze periodického tisku, jež je pravidelně aktualizována, je Slovinsko.⁵⁹ Obecným pravidlem je, že západoevropské společnosti na rozdíl od středo- a východoevropských dbají více na transparentnost vlastnic-

51 Např. Picard, R. G.: *Media Economics*. Newbury Park: Sage Publications, 1989; Doyle, G.: *Understanding Media Economics*. London, Sage Publications 2002; Heinrich, J.: *Medienökonomie*. Band 1, Mediensystem, Zeitung, Zeitschrift, Anzeigenblatt. Opladen/Wiesbaden: Westdeutscher Verlag, 2001; Heinrich, J.: *Medienökonomie*. Band 2, Hörfunk und Fernsehen. Opladen/Wiesbaden: Westdeutscher Verlag 1999; Low, L.: *Economics of Information Technology and the Media*. New Persey, World Scientific and Singapore University Press 2000.

52 Např. Sánchez-Tabarnero, A. – Carvajal, M.: *Media Concentration in the European Market*. New Trends and Challenges, s. 162. Pamplona, Universidad de Navarra, 2002; Doyle, G.: *Media Ownership: The Economics and Politics of Convergence and Concentration in the UK and European Media*. London, Sage Publications 2002.

53 www.mediaguru.cz [30. 1. 2024].

54 Chaloupková, H.: *Zákon o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku (tiskový zákon)*. Komentář. Praha, C. H. Beck 2001, druhé vydání 2006; Sokol, T.: *Tisk a právo*. Tiskový zákon s komentářem. Praha, Orac 2001.

55 Chaloupková, H. – Holý, P. – Urbánek, J.: *Mediální právo*. Praha, C. H. Beck 2019.

56 Rozehnal, A.: *Mediální právo*. Plzeň, Aleš Čeněk 2004, další vydání vyšla v letech 2007, 2012 a 2015.

57 Rozehnal, A.: *Mediální zákony*. Komentář. Praha, ASPI 2007.

58 Částečně lze vycházet pouze z výročních zpráv a dalších dokumentů uložených ve veřejně dostupné sbírce listin obchodního rejstříku (díky které byla rozkryta vlastnická struktura prakticky všech sledovaných společností působících v oblasti periodického tisku) a z údajů dostupných přímo z obchodního rejstříku, přístupného na adrese www.justice.cz [30. 1. 2024].

59 Tato databáze je veřejně dostupná na adrese www.kultura.gov.si/media.cp2?tpl.main=media-table&uid=580 [27. 3. 2006].

kých vztahů. Tento fakt je do určité míry podložen ustanoveními relevantních právních předpisů.

Česká republika má rovněž vlastní národní instituci, která měří prodaný náklad periodik vydávaných těmi vydavateli, kteří si prodaný náklad přejí měřit. Je to ABC ČR (Audit Bureau of Circulations CZ – Kancelář ověřování nákladů tisku ČR), z.s.^{60, 61} Obdobné instituce existují i ve většině evropských států (např. na Slovensku je to ABC SR,⁶² v Maďarsku MATESZ,⁶³ v Polsku to byl nejprve ZKDP⁶⁴ a následně PBC,⁶⁵ v Německu IVW⁶⁶ a ve Francii OJD⁶⁷, po fúzi s AUDIPRESSE v prosinci 2015 přejmenovaná na ACPM⁶⁸).

Vlastnictví periodického tisku je mimořádně komplikované – výmluvně to dokládají rozsáhlé tabulky a přehledy připojené v přílohách této práce. S ohledem na prakticky neustálé změny ve vlastnictví periodického tisku bylo nutné údaje v této práci obsažené v průběhu jejího vytváření pravidelně aktualizovat a doplňovat.

Zdroji mé práce, skládané, obrazně řečeno, *po mnoho měsíců jako mozaika z jednotlivých střípků skla*, byly kromě výše uvedených hlavních titulů literatury zejména české také zahraniční články v odborném tisku, data Audit Bureau of Circulation Czech Republic (ABC ČR),⁶⁹ zprávy České tiskové kanceláře (ČTK), informace z českých i zahraničních internetových

60 ABC ČR (Audit Bureau of Circulations CZ – Kancelář ověřování nákladů tisku ČR), z.s. zajišťuje v České republice ověřování nákladu tisku. V České republice ověřování nákladu tisku probíhá od března 1993, kdy tuto službu začala organizačně a metodicky zajišťovat Unie vydavatelů. Od 1. 1. 1997 zajišťuje zveřejňování a ověřování nákladu tisku v plném rozsahu společnost osob ABC ČR, která je neziskovou organizací s tripartitním zastoupením vydavatelů (Česká unie vydavatelů, z.s. – UVDT), mediálních agentur (Asociace mediálních agentur – ASMEA) a inzerentů (České sdružení pro značkové výrobky – ČSZV). roce 2016 došlo ke změně jednoho ze zakladatelů ABC ČR – Asociace komunikačních agentur AKA vystoupila z členství v ABC ČR, kde jí nahradila ASMEA. V roce 2022 změnila společnost ABC ČR právní formu ze zájmového sdružení právnických osob na spolek. ABC ČR je členem IFABC (International Federation of Audit Bureaux of Circulations – Mezinárodní federace kanceláří ověřování nákladu tisku). Členové této federace jsou statutem zavázáni k dodržování mezinárodních standardů při publikování ověřených údajů.

61 ABC ČR (Audit Bureau of Circulations CZ – Kancelář ověřování nákladů tisku ČR), z.s., www.abccr.cz [17. 2. 2024], www.rocenkaunievydavatelu.cz/index.php?akce=naklad [2. 1. 2007].

62 Kancelária pre overovanie nákladov tlače – ABC SR (Audit Bureau of Circulation), www.abcsr.sk [17. 2. 2024].

63 Magyar Terjesztés Ellenőrző Szövetség (MATESZ) – Matesz Print Audit Gyorsjelentés www.matesz.hu [14. 12. 2023].

64 Zarząd Związku Kontroli Dystrybucji Prasy (ZKDP), www.zkdp.pl [21. 12. 2005].

65 Polskie Badania Czytelnictwa (PBC), www.pbc.pl [21. 12. 2023].

66 Informationsgemeinschaft zur Feststellung der Verbreitung von Werbeträgern eV (IVW), www.ivw.de [2. 3. 2023].

67 Association pour le Contrôle de la Diffusion des Médias (OJD), www.odj.com [5. 1. 2006].

68 Alliance pour les chiffres de la presse et des médias (ACPM), www.acpm.fr [5. 1. 2024].

69 Data ABC ČR (Audit Bureau of Circulation Česká republika) jsou dostupná na www.abccr.cz [28. 1. 2024], a to jako souhrnné náklady titulů/grafy vývoje nákladů (1993–95) a v plném rozsahu od roku 1996, srov. www.abccr.cz/tabgraf96-98/tabprod_nak96_98.html [10. 1. 2006].

stránek a publikací volně dostupných na internetu, ročenky České unie vydavatelů⁷⁰ (UVDT),⁷¹ a dále pak obchodní rejstřík,⁷² evidence skutečných majitelů,⁷³ právní normy, programová prohlášení a usnesení vlády České republiky,⁷⁴ konzultace s odborníky na problematiku vlastnictví periodického tisku a převážně zahraniční odborná literatura (viz výše). Významným zdrojem informací o vlastnické struktuře českých vydavatelství se ukázalo být zejména systematické prohledávání veřejně dostupné sbírky listin obchodního rejstříku (prakticky všechny dokumenty z posledních více než deseti let jsou již k dispozici v digitalizované formě na internetu,⁷⁵ ostatní pak na příslušných krajských soudech), neboť vydavatelé – obchodní společnosti jsou povinni ukládat do sbírky listin důležité dokumenty,⁷⁶ které jsou zdrojem cenných informací. Z hlediska již neexistujících, zaniklých společností a vydavatelů-fyzických osob se ukázala být srovnatelně důležitá databáze živnostenského rejstříku vedená Ministerstvem průmyslu a obchodu,⁷⁷ která dále kromě vydavatelů-právnických osob postihuje i vydavatele-fyzické osoby, a to i takové, které nejsou a nebyly zapsané do obchodního rejstříku.

Potřebné české právní normy jsem díky své profesi mohl získávat z právnických databázových systémů (ASPI, CODEXIS, Beck-online). Jako zdroje se osvědčily rovněž archiv Newton, archiv ČTK, databáze NKC, ANL a SKC v Ná-

70 Česká unie vydavatelů, z.s. (UVDT, do 3. 2. 2024 Unie vydavatelů, z.s., založena 10. 1. 1990) je spolkem (do 31. 12. 2013 občanským sdružením) podnikatelů a zaměstnavatelů v oboru vydávání periodického tisku. K základním cílům a zároveň předmětu činnosti UVDT patří rozvoj a vytváření podmínek pro svobodnou vydavatelskou činnost a prosazování principů svobody tisku, hájení profesionálních zájmů vydavatelů a zaměstnanců ve sdělovacích prostředcích, zastupování vydavatelů vůči státním orgánům, jiným institucím a osobám v mezinárodních organizacích, jejichž činnost je spojena s vydáváním tisku, reprezentace a propagace společných zájmů a aktivit členů. V UVDT jsou rozlišeny dva druhy členství. Řádným členem může být právnická nebo fyzická osoba oprávněná k vydávání periodického tisku, která vydává alespoň jeden titul periodického tisku, který má stanovenou cenu konečné spotřeby a jeho náklad je distribuován do volného prodeje nebo na předplatné. Přidruženým členem může být fyzická nebo právnická osoba, oprávněná k vydávání periodického tisku, která vydává alespoň jeden titul odborného tisku. Členství v UVDT není povinné, není ani předpokladem k vydávání periodického tisku.

71 Ročenky UVDT byly publikovány též na www.istrategie.cz [1. 11. 2006] a www.unievydavatelu.cz [24. 4. 2024].

72 Srov. § 1 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů: „*Veřejnými rejstříky právnických a fyzických osob podle tohoto zákona (dále jen „veřejný rejstřík“)* se rozumí spolkový rejstřík, nadační rejstřík, rejstřík ústavů, rejstřík společenství vlastníků jednotek, obchodní rejstřík a rejstřík obecně prospěšných společností.“.

73 <https://esm.justice.cz/ias/issm/rejstrik> [5. 4. 2025]

74 Tyto dokumenty jsou dostupné i na síti internet: srov. <http://racek.vlada.cz> [13. 1. 2006], <https://vlada.gov.cz> [13. 1. 2024].

75 www.justice.cz [13. 5. 2023].

76 Např. výroční zprávy, zápisy z valných hromad akciových společností, díky kterým se dá zjistit jinak obtížně dohledatelná akcionářská struktura společnosti atd.

77 <http://rzp.mpo.cz> [13. 5. 2023].

rodní knihovně ČR, databáze MDS (Media Data System, *MDS*),⁷⁸ elektronické archivy Mladé fronty DNES, Práva, Hospodářských novin, Lidových novin a Deníku, jakož i odborných časopisů Marketing & Media a Strategie a při vyhledávání zdrojů též články na mediálních serverech, zejména MediaGuru,⁷⁹ Louč,⁸⁰ Britské listy,⁸¹ Česká média,⁸² RadioTV,⁸³ stejně jako elektronická verze časopisu Listy.⁸⁴ Rovněž byly v maximální možné míře využity údaje institucí měřících prodaný náklad jednotlivých titulů periodického tisku.

78 Srov. www.mds.cz/obsah/ [13. 1. 2006], www.mds.cz/technicke_info/online.php3 [13. 1. 2006].

79 www.mediaguru.cz [30. 1. 2024].

80 www.louc.cz [12. 3. 2023].

81 www.blisty.cz [12. 3. 2023].

82 www.ceskamedia.cz [18. 3. 2023].

83 www.radiotv.cz [18. 3. 2023].

84 www.listy.cz [18. 3. 2023].